

فاین تدهبون

علی مسعودی نیا
نویسنده

«روم گاری»، نویسنده شهیر فرانسوی رمانی دارد به نام «سگ سفید». داستان اش در اصل برمی گردد به رخدادها و حقیقی زمان کنسولگری و اقامت اش در آمریکا به همراه همسر بازیگرش. یکی از خطوط داستان درباره‌ی سگی است که تنها سیاه‌پوستان را می‌گیرد. در حقیقت نژادپرستان افراطی طوری تربیت اش کرده‌اند تا تنها نسبت به سیاهان واکنش نشان دهد. رومن راوی در مقام راوی این داستان از این مسئله به شدت شگفت‌زده است. رفتار این سگ توجه‌اش را جلب می‌کند. نهایتاً یکی از آشنایان سیاه‌پوست اش می‌گوید حاضر است سگ را ببرد و طوری تربیت اش کند که دیگر چنین واکنشی به نژاد سیاه نداشته باشد. سگ را به او می‌دهند. می‌رود و بعد از مدتی با سگ تربیت شده برمی‌گردد. سگ دیگر نسبت به خود او که سیاه‌پوست است و سایر سیاهان، واکنش خشن ندارد، اما حالا اتفاق دیگری افتاده؛ او تنها سفیدپوست‌ها را گاز می‌گیرد. رومن گاری با این داستان تمثیلی می‌سازد از دیگری و غیر خودی‌سازی نژادی و اقلیمی. ایده‌ای که سال‌ها پیش «فرانتس فانون»، روان‌پزشک و فیلسوف اهل مارتینیک و پس از او بسیاری از فیلسوفان پسااستعماری در بابش سخن گفته‌اند. وقتی ملت و نژادی از «ما» سخن می‌راند، اگر بخواهد کرامت انسانی و نفس شرافت آدمی را نادیده بگیرد، شروع می‌کند به دوگانه‌سازی‌های خود/دیگری و تبعیض را بر این اساس در جامعه جاری می‌سازد، گویی که برخی آدم‌ها از بقیه آدم‌ترند. نتیجه‌اش چیزی جز افزایش خصومت و خشونت نیست. چون طرف مقابل نیز در واکنش به این نگرش، ما را دیگری و خود را برتر می‌داند و اگر ظلم ببیند، در پاسخ ظلم خواهد کرد. ما در منطقه‌ی ملت‌په‌ی زندگی می‌کنیم. امسال دوباره این التهاب اوج گرفته است. نگاهی از نمای دور به منطقه وحشت را بر وجود آدمی حاکم می‌کند. یمن از آن سو به کشتی‌های بیگانه حمله می‌کند، آمریکا و اروپا یمن را می‌زنند، اوضاع فلسطین همچنان به شکل تراژیک بحرانی است، لبنان بر لبه تیغ قرار دارد، سوریه به موبی بند است، ایران از سوی داعش مورد حمله قرار می‌گیرد، در پاسخ به موضعی در عراق، سوریه و پاکستان حمله می‌کند، پاکستان در پاسخ ایران را می‌زند، روسیه و اوکراین همچنان گلاویزند و تنش امرتستان و آذربایجان هم آتش زیر خاکستر است. در این میانه و با وجود خویشتنداری برخی طرف‌های درگیر، به‌رحال تلفات و خساراتی در کار است و جان انسان‌های بی‌گناه نیز گرفته می‌شود. انسان بودن هویتی مقدس و بنیادین است. تمام انگ‌ها، از نژاد، رنگ پوست، ملیت، جنسیت، حتی عقیده مذهبی و مرام سیاسی، ذیل این انسانیت بنیادین قرار می‌گیرند. کرمان، بلوچستان، تهران و کردستان و عرب و عجم و شیعه و سنی ندارد. خودمان را بگذاریم جای اقوام و ملیت‌های دیگر، اگر در کشوری دیگر، تنشی رخ دهد و سخنگوی رسمی آن کشور در رسانه‌های رسمی برای کم‌اهمیت نشان دادن تنش و تحت کنترل بودن اوضاع بگوید، مثلاً در فلان حمله هم‌وطنان ما آسیبی ندیده‌اند و فقط چند ایرانی به هلاکت رسیده‌اند و مجری در پاسخ بگوید «خدا را شکر!»، برای ما چه معنایی خواهد داشت؟ آیا برای مان بدل به کینه نمی‌شود و سبیل ناسزا و رفتارهای خصمانه حقیقی و مجازی را آثار آن کشور، آن دولت، آن رسانه و آن مجری نخواهیم کرد؟

رفتاری که زشت و غیراخلاقی است جناح، حزب و ملیت نمی‌شناسد. کودک فلسطینی، افغان، بلوچ، کرمانی و اروپایی، پیش از هر چیز کودک‌اند. چه مردمی که از فرط کینه‌های انباشته در سینه کودک کرمانی را انسان نشمارند و دل‌شان خون نشود برایش، چه آن مقام و آن مجری که اهمیت حادثه را معطوف کنند به ایرانی بودن یا نبودن قربانیان، رفتارشان زشت، خطرناک و نابخشودنی است. نمی‌شود برای مرگ کودکی از یک قوم و نژاد، عزای عمومی اعلام کرد و قربانی شدن کودک قوم دیگر را فضاویلا دانست. صدوسیما می‌ماند که این اواخر گویا دیگر نه از سر تصادف و ندانم‌کاری یکی، دو مجری؛ که چون سیاستی برنامه‌ریزی شده دارد، این فرهنگ را ترویج می‌کند. آن طرف هم خاصه در فضای مجازی موجهی به راه افتاده که تبعات کربراهی را در ماجرای زند قتل‌یاد داریوش مهرجویی، جنگ غزه و حمله تروریستی کرمان شاهد بودیم. من یکی که خیلی وحشت‌زده و شرمگین‌ام از این اوضاع. ما که این همه داعیه فرهنگ و پیشینه داریم، حکومت و دولت‌مان هم که مدعی پیوند به سرچشمه الهی و قدسی هستند؛ بروز و تداوم چنین گفتمانی نشانه کدام‌یک از این‌هاست؟ فرهنگ باستانی یا آموزه‌های آسمانی؟

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسی • مشاوران: عباس عبدی و احمد زیدآبادی • سردبیر: محمد جواد روح • سردبیر آنلاین: افشین امیرشاهی • معاون سردبیر: مهرداد خدیج • دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد)، آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)، علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست)، الهه ابراهیمی (خبر)، آرش خاموشی (عکس)، هادی حیدری (طرح و کاریکاتور)، مدیر هنری: مهدی قربانی تبار، حرفه‌چینی و ویراستاری: شهرام هادی • مدیر اداری و آژسی‌ها: گویدر حیدری • تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱ • آژسی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸، لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۰۴۱۴۲

عکس: ایرنا

خودکشی از ترس مرگ؟

حمید درخشان و اردلان آشتیانی در گفت‌وگو با هم‌میهن از عملکرد سینوسی تیم ملی در جام ملت‌ها انتقاد کردند

سپهر خرمی
گزارشگر ورزشی هم‌میهن

تیم ملی فوتبال ایران با وجود پیروزی مقابل هنگ کنگ و کسب شش امتیاز و صعود به دور حذفی، اما به دلیل عملکرد نه‌چندان مطلوب مقابل ضعیف‌ترین تیم آسیا، با انتقاد شدید کارشناسان و هواداران فوتبال در شبکه‌های اجتماعی همراه شد. عملکرد ضعیف خط دفاعی تیم ملی و ناهماهنگی بازیکنان مقابل تیم نه‌چندان مطرح آسیا این نگرانی را به‌وجود آورد که شاگردان قلعه‌نویی برای مرحله حذفی با مشکل جدی روبه‌رو شوند. در همین راستا، نقطه‌نظر حمید درخشان و اردلان آشتیانی را جویا شدیم که باتوجه به شرایط موجود، شکست غیرمنتظره ژاپن و تساوی کره جنوبی و البته عملکرد سینوسی تیم ملی ایران، چه تیمی شایستگی قهرمانی را دارد و آیا چنین رویکردی نیز ممکن است که ایران با شکست مصلحتی مقابل امارات، از تقابل با ژاپن دوری کند؟

تحلیل عجیب دستیار قلعه‌نویی

در شبکه‌های اجتماعی به طنز عنوان شد که عملکرد ضعیف تیم ملی ایران مقابل هنگ کنگ، به‌خاطر شکست غیرمنتظره ژاپن مقابل عراق بوده اما رحمان رضایی، دستیار امیر قلعه‌نویی در جمع خبرنگاران بعد از مسابقه با هنگ کنگ به این موضوع اشاره و آن را تأیید کرد: «می‌بینید که از همان بازی‌های اول، اتفاقات عجیب و غریبی رخ داد که دور از انتظار برای خود تیم‌ها و هواداران بود. من فکر می‌کنم این مسئله باعث شد تمرکز ما برای این بازی از بین برود. امیدوارم که برای بازی سوم بتوانیم تمرکز لازم را داشته باشیم و خودمان باشیم. اگر چه‌ها خودشان باشند، هیچ مشکلی نخواهیم داشت.» حمید درخشان، کارشناس فوتبال در گفت‌وگو با «هم‌میهن» در خصوص اظهارات رحمان رضایی گفت: «واقعاً توقع چنین اظهارنظری را از کسی که سال‌ها در فوتبال ایتالیا بازی کرده، نداشته‌ام. رحمان رضایی از بازیکنان بزرگ فوتبال ایران بوده و باید حرفه‌ای‌تر به ماجرا نگاه کند. اگر ما از الان به‌دلیل تقابل با ژاپن، ترس به جان مان افتاده که وای به حال این تیم که بخواید در مرحله یک‌چهارم نهایی با ژاپن دیدار داشته باشیم. به‌لحاظ روان‌شناسی صحبت‌های رضایی فشار بدی را به تیم ملی وارد کرد و البته به‌نوعی قدرت بازیکنان را تقلیل داد.»

اردلان آشتیانی، پیشکسوت و کارشناس فوتبال نیز در گفت‌وگو با هم‌میهن در خصوص عملکرد سینوسی ایران در دور گروهی گفت: «باید پذیرفت که در گروه ایران، تیم‌های درجه دو و سه آسیا حضور دارند و نمی‌توان از الان قدرت ایران را سنجید. هر زمان که شاگردان قلعه‌نویی مقابل تیم قدرتمندی قرار گرفتند، می‌توان عیار بچه‌ها را سنجید. البته که مشخص است تیم ملی به‌لحاظ بدنی و روانی در شرایط خیلی مطلوبی نیست. در دو مسابقه اخیر که با تیم‌های متوسط آسیا بود، چندین مصدوم روی دست کادر فنی ماند. همچنین مشخص است که تیم ملی در بازپس‌گیری توپ، مشکل اساسی دارد که به‌راحتی مقابل فلسطین و هنگ کنگ، چنین تحت فشار قرار می‌گیرد و به حریف، موقعیت می‌دهد.»

شکست مصلحتی در دسترس است؟

بعد از شکست غیرمنتظره ژاپن مقابل عراق، حالا ژاپنی‌ها در صورت پیروزی در دیدار پایانی و البته پیروزی دوباره عراق، احتمالاً

به‌عنوان تیم دوم راهی مرحله بعد می‌شوند و در صورت صدرنشینی کره جنوبی، تقابل دو تیم از شرق آسیا را مشاهده خواهیم کرد. برنده دیدار کره و ژاپن به مصاف ایران می‌رود. اگر تیم ملی ایران می‌خواهد با برنده کره و ژاپن دیدار نداشته باشد، باید در گروهش دوم شود. حمید درخشان معتقد است، چنین تبدیری می‌تواند مقطعی جواب دهد اما ضعف تیم ملی را پوشش نمی‌دهد: «تیمی که بخواید قهرمان شود، نباید از دیدار با تیم‌ها بترسد. در هر صورت برای قهرمانی باید هفت مسابقه را برگزار و پیروز شویم. نمی‌توانیم پیاپی دست به دعا برداریم تا تیم‌ها ببازند و ما صعود کنیم. فوتبال ما سال‌هاست به‌لحاظ زیرساختی مشکل دارد. این بازیکنان نسلی هستند که دوره‌شان یکی، دو سال دیگر تمام می‌شود و باید نسل‌سازی شود تا بتوانیم در جام جهانی بعدی موفق ظاهر شویم.»

آشتیانی هم نقطه‌نظر جالبی در این زمینه دارد: «باتوجه به نمایش بحث‌برانگیز ایران مقابل هنگ کنگ، اگر تیم ملی مقابل امارات شکست مصلحتی بخورد، انتقادها به شاگردان قلعه‌نویی چنان زیاد می‌شود که تیم وارد بحران می‌شود. به‌نظر من، تصمیم‌درستی نیست؛ باتوجه به شرایطی که پیش آمده است. ضمن اینکه با تساوی کره جنوبی اصلاً قطعی نیست که کره و ژاپن قطعاً مقابل هم قرار بگیرند.»

دستکاری که منتقد شد

امیر قلعه‌نویی طی دوهفته‌میهن‌ریگری خود از اوایل دهه ۸۰ اعتقاد به خردجمعی داشته به‌همین خاطر همیشه یکی از پرجمعیت‌ترین و شلوغ‌ترین کادربان‌ها ممکن را - چه در رده باشگاهی، چه در رده ملی - داشته است. در تیم ملی فعلی نیز چنین است. اگر عکس‌های اختصاصی تیم ملی ایران را یک‌بار دیگر ملاحظه کنید، بیش از ۱۵ نفر در عکس کادرفنی حضور دارند که همگی واقعاً از اعضای کادرفنی تیم ملی هستند. یکی از همین نفرات خداداد عزیز می‌باشد که قبل از اعزام تیم ملی به جزیره کیش، به‌یکباره تصمیم گرفت از سمت خودش استعفا کند. امیر قلعه‌نویی که توقع داشت خداداد قبل از استعفا به او خیر دهد، پیگیر ماجرا نشد تا خداداد بیش از پیش دلگیر شود. عزیزی با حضور در یکی از ویژه‌برنامه‌های شب یلدا، به انتقاد از قلعه‌نویی پرداخت که هیچ‌کسی بعد از استغفایش وضعیت او و چرایی ماجرا را جویا نشده است. خداداد که پیش‌تر منتقد سرسخت امیر قلعه‌نویی بود، در دوران حضورش در تیم ملی هم به‌صورت غیرمستقیم به انتقاد از تکنیک تیم ملی پرداخته بود. بسیاری عقیده دارند همین انتقادهای گاه و بیگاه، باعث شده تا کدورت بین قلعه‌نویی و عزیزی بیش از پیش شود تا در نهایت مسیر طرفین جدا شود. بااین‌حال عزیزی بعد از استغفایش، به‌عنوان منتقد درجه یک قلعه‌نویی در رسانه ملی حضور پیدا می‌کند. عزیزی شب گذشته با حضور در شبکه ورزش گفت: «با این سبک بازی تیم ملی بهتر است که ایران در گروه خودش دوم شود تا در دیزترین حالت ممکن مقابل ژاپن قرار بگیرد.

در میانه دور دوم مسابقات جام‌ملت‌ها قرار داریم. هفته‌ای که شگفتی بسیاری رخ داد. ژاپن، مدعی اصلی قهرمانی بعد از ۱۱ برد پیاپی، مقابل عراقی شکست خورد که سرمربی‌ای دارد که تا به حال در هیچ تیمی سرمربی نبوده است. کره جنوبی، دروازه‌بان اصلی اش را به‌دلیل پارگی رباط صلیبی از دست داد و دیشب مقابل اردن هم با تساوی دو بر دو متوقف شد تا صدرنشینی شاگردان کلینزمن هم در هاله‌ای از ابهام قرار داشته باشد. ایران که با شش امتیاز، صعودش قطعی شده اما نتوانسته آنطور که باید، رضایت هواداران را برآورده کند؛ هر چند امیر قلعه‌نویی نظری کاملاً متفاوتی از افکار عمومی دارد و معتقد است، اگر شاگردانش از موقعیت‌ها استفاده می‌کردند، هنگ کنگ باید چهارتایی می‌شد.

چهره

مخالفت دوباره با حضور باقری

یکی از معماهای نیمکت این فصل پرسپولیس، تمدید نشدن قرارداد کریم باقری، دستیار یحیی گل محمدی بود. باقری که از دوران برانکو ایوانکوویچ روی نیمکت سرخ‌ها بود، در شروع این فصل قراردادش تمدید نشد تا از جمع پرسپولیس بی‌سروصدا جدا شود. کریم باقری در این باره هیچ‌گاه شفاف‌سازی نکرد تا اینکه در گفت‌وگو با پژمان جمشیدی فاش کرد که دلیل جدایی اش، نه تنها فوتبالی نبوده بلکه نهادهای امنیتی دوست نداشتند او کارش را در پرسپولیس ادامه دهد: «باشگاه پرسپولیس تماسی با من برای قرارداد نگرفت و فکر کنم مسائل بیرونی باعث شد، نباشم. بخش امنیتی گفتند حالا من کار نکنم...» هر چند کریم باقری دقیقاً اشاره نکرد که کدام نهاد امنیتی نخواسته که او در پرسپولیس کارش را ادامه دهد، اما طرح کردن چنین ادعایی، شایعات یک‌سال اخیر در خصوص کنار رفتن اجباری باقری را به‌نوعی تأیید کرد. بسیاری بر این باورند که اگر باقری برخی پست‌های اینستاگرامی خود را پاک می‌کرد، الان در پرسپولیس مانده بود.

کتابخانه

نُه شب آخر زندگی چنگیز خان

رمان تاریخی، روان‌شناختی «چنگیز خان: نُه شب آخر»، نوشته گلزان چینگا، با ترجمه محمد همتمی در ۲۳۸ صفحه و با قیمت ۱۸۰ هزار تومان توسط نشر نو منتشر شده است. چنگیز خان مغول به‌روایتی، نه در میدان نبرد و در مصاف با دشمن، بلکه در بستر تب و بیماری از پا درآمد. تقدیر چنین بود که قریب ۷۰۰ سال بعد گلزان چینگا، نویسنده و شمن مغول تبار، در کشوری که دست خان مغول هرگز به آن نرسید، در زمانی زندگی او در بستر مرگ را روایت کند. چنگیز خان در این نُه شب تب‌آلود و کابوس‌بار، سرگذشت خود را مرور می‌کند و به دآوری خویشتن می‌نشیند. خواندن این کتاب به علاقه‌مندان تاریخ پیشنهاد می‌شود. گلزان چینگا، میراث‌دار فرهنگ کهن مغولی، ده‌ها سال است که تاریخ و فرهنگ مغول را به تازه‌ترین شکل ممکن به عرصه ادبیات جهان آورده است. آثار او به چندین زبان، ترجمه و برنده جوایز متعددی شده است.

چنگیز خان؛ نُه شب آخر
نویسنده:
گلزان چینگا
مترجم: محمد همتمی
انتشارات: نشر نو

تاریخ

بلااثر شدن پیمان استانبول

۲۱ ژانویه سال ۱۷۲۲، دولت روسیه طبق یادداشتی که به نماینده دولت ایران تسلیم شد، مفاد قرارداد سال ۱۷۲۴ خود با دولت عثمانی را که به امضای پتر یکم و سلطان عثمانی رسیده بود و پیمان

استانبول نام گرفته بود، بلااثر اعلام داشت. طبق این قرارداد که با ظهور نادر و از ترس او لغو شد، دولتین روسیه و عثمانی با سوءاستفاده از ضعف ایران به‌سبب جنگ داخلی (تصرف اصفهان به دست افغانها) توافق کرده بودند که سراسر غرب ایران - از گرجستان تا خوزستان - به عثمانی و نواحی ساحلی شمال ایران - از حاجی طرخان تا استراباد - به روسیه تعلق داشته باشد. پتر یکم تزار روسیه، چند روز پس از امضای این قرارداد، درگذشته بود. با وجود لغو این قرارداد و بازگرداندن نیروها، روسیه در بیرون بردن باقیمانده واحدهای نظامی خود از بادکوبه (باکو) تغلغ می‌ورزید که نادر دو سال بعد عازم داغستان شد و روس‌ها با شنیدن این خبر به واحدهای باقیمانده در دژ بادکوبه دستور تخلیه و بازگشت فوری دادند و شتاب در این کار به‌قدری زیاد بود که سربازان روس، تعدادی از توپ‌های خود را بر جای گذارده بودند.